

ÖZ BAKIM VE GÜNLÜK YAŞAM BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Meral Çilem Ökcün Akçamuş

Beceri analizi

2

□ Yapılış Sırasına Göre Beceri Analizi:

Yapılış sırasına göre beceri analizi, ileri zincirleme ve geriye zincirleme yaklaşımı olmak üzere iki şekilde yapılabilir.

İleri Zincirleme Yaklaşımı: Analizi yapılan becerinin basamaklarının yapılış sırasına göre önce yapılandan sonra yapılan doğru sıralanmasıdır.

Beceri analizi

3

- İleri Zincirleme Yaklaşımıyla Çorap Giyme Becerisinin Analizi:
  1. Katlanmış olarak önünde duran çorabı iki eliyle tutar.
  2. Çorabı parmak uçlarına yerleştirir.
  3. Çorabı topuğundan geçirir.
  4. Çorabı yukarı çeker.

Beceri analizi

4

Geriye Zincirleme Yaklaşımı: Analizi yapılan becerinin basamaklarının yapılış sırasına göre en son yapılandan en önce yapılan doğru sıralanmasıdır.

Beceri analizi

5

- Geriye Zincirleme Yaklaşımıyla Çorap Giyme Becerisinin Analizi:
  1. Ayak bileğine kadar giydirilmiş çorabı yukarı çekerek giyer.
  2. Topuğuna kadar giydirilmiş çorabı ayak bileğine çekerek giyer.
  3. Parmak uçlarına kadar giydirilmiş çorabı ayak bileğine çekerek giyer.
  4. Toplanıp eline verilmiş çorabı ayak bileğine çekerek giyer.
  5. Katlanmış olarak önünde duran çorabı giyer.

Beceri analizi

6

- Analiz ve kullanım

1-Ölçüt Bağımlı Ölçü Araçlarının Hazırlanması

7

- Hedeflenen öz bakım becerisinin analizi yapılır. Beceri daha küçük alt basamaklara ayrılır.
  - Beceri yapılarak- bellekten
  - İleri zincirleme-tersine zincirleme
- Ölçüt bağımlı ölçü araçları bildirimler, ölçüt ve sorular bölümlerinden oluşur.
- Ölçüt belirlenir
- ÖBÖA'nın sorular bölümü iki farklı şekilde yapılır
  - Tek fırsat- sorular kısmında ana yönerge
  - Çoklu fırsat-Sorular bölümünde Bağımsız, Sİ, MO ve FY sütunları bulunur

2.Öğrencinin Yapabildiklerinin Belirlenmesi

- Tek fırsat yöntemi ile öğrencinin bir becerinin ne kadarını yapabildiği saptanır. Bu süreçte
  - ▣ Öğrencinin beceriyi gerçekleştirmesi için ortam düzenlenir (el yıkama-2 lavabo, 2 sabun, 2 havlu,ÖBÖA ve kalem gibi)
  - ▣ Öğretmen ortama girdikten sonra çocuğa el yıkama ile ilgili bir çalışma yapacaklarını, çalışma sırasında öğrencinin yaptıklarını çizelgeye işaretleyeceğini, kuralları ve çalışma sonunda verilecek pekiştireci ifade eder
  - ▣ Beceri ile ilgili ana yönergeyi verir (Ellerini yıka)
  - ▣ Öğrencinin bağımsız ve doğru gerçekleştirdiği basamaklar beceri bölümüne + olarak işaretlenir, öğrencinin yapamadığı , yanlış yaptığı basamakta durulur ve bu beceride başlayarak sonraki basamaklarda – olarak işaretlenir

Çoklu fırsat yöntemi

- Çoklu fırsat Yönteminde amaç, öğrencinin öğrencinin becerinin hangi basamaklarını bağımsız olarak gerçekleştirdiklerini ve bağımsız gerçekleştirmediği her bir basamağı hangi ipucu ile gerçekleştirildiğini belirlemektir.
  - Ortam düzenlenir
  - Öğretmen ne yapacaklarını, kuralları ve kayıt çizelgesine işaretleme yapacağını , çalışma sonrası öğrenciye verilecek pekiştireci öğrenciye açıklar

Çoklu fırsat yöntemi

- Öğrenciye ana yönerge verilir (Çorabı giy, ellerini yıka). Öğrencinin bağımsız olarak gerçekleştirdiği basamaklar ÖBÖA'nın bağımsız sütununa işaretlenir.
- Öğrenci beceri basamağını yapamaz ya da hatalı yaparsa durdurulur ve öğretmen o basamak ile ilgili sözel ipucunu verir (örn, sabunu eline al)
- Öğrenci sözel ipucu verildiğinde beceri basamağını gerçekleştirirse ÖBÖA 'da sözel ipucu sütunu işaretlenir.
- Öğrenci öğretmen tarafından beceri basamağı açıklanarak yapıldığında beceriyi gerçekleştirirse model olma sütununa işaretleme yapılır

Çoklu fırsat yöntemi

- Öğrenci model olduğunda da beceri basamağını gerçekleştirmez ise ÖBÖA'da fiziksel yardım sütunu işaretlenir .
- Öğretmen öğrenciye fiziksel yardımda bulunup beceri basamağını gerçekleştirmez
- Beceri basamağındaki beceri diğer basamaklar için yapılması gereken bir davranış ise öğrencinin yapabildiklerinin belirlenmesi sürecine son verilir (iki eli ile pantolonun iki yanından tutma- pantolon giyme)

Çoklu fırsat yöntemi

12

- Beceri basamağındaki davranış , izleyen beceri basamaklarının gerçekleştirilmesinde sürdürülmesi gereken davranışlar değil ise bu beceri basamağı öğrenci görmeden öğretmen tarafından yapılır (ellerini yıkama- musluğu açma)
- Öğrencinin izleyen basamakları bağımsız yapmasını sağlamak amacı ile devam et denilir ve 1-2 sn beklenir.
- Öğrenci beceri basamağını yapamaz yada hatalı yaparsa, buraya kadar anlatıldığı şekli, ile ipuçları sıralanarak beceri basamağını yapması beklenir

- Performans alınırken öğrencinin doğru yada yanlış gerçekleştirdikleri beceri basamaklarına ilişkin olumlu yada olumsuz hiçbir tepkide bulunulmaz

Kaynak

14

- Varol, N. (2011). Beceri öğretimi ve Öz Bakım Becerilerinin Kazandırılması. Ankara: KÖK Yayıncılık